

GÖRGÜLÜ OLMAK

Hedef Davranışlar

Dr. Yakup YILMAZ

Görgülü Müslüman,

- İnsanlar arasında ne zaman neyin söyleneceğini bilir ve onu söyler.
- Kibarlığın ve nezaketin insanların güzel hasletlerinden olduğunu unutmaz.
- Yaşlısından gencine, hastasından sağlamına kime nasıl davranacağını bilir ve gereği gibi davranır.
- Görgü kurallarını bilmiyorsa sorup, okuyup öğrenir ve gereği gibi davranır.
- Görgülü davranmanın insan davranışlarının ve ilişkilerinin süsü olduğunu düşünür.

MÜSLÜMAN'IN NEZAKETİ

Günlük hayatta, evde, okulda, dışarıda sürekli insanlarla iletişim hâlindeyiz. Yaşadığımız çevrede dikkat etmemiz gereken birtakım kurallar mutlaka vardır. Örneğin arkadaşınız sınıfa girerken kapıyı ayağıyla tekmeleyerek açsa, size selam vermeden yerine geçse ne düşünürsünüz? İnsanlara yardım etmeyen, sürekli etrafına bağırp çağırıp kişileri birlikte olmak ister misiniz? Bu davranışlarda bulunan kişiler hakkında ne düşünürsünüz? Nezaketi, saygıyı bilmediklerini düşünürsünüz, öyle değil mi? Peki, tüm insanlar bu şekilde davranmış olsalardı bu dünyanın hâli ne olurdu? Çok da iyi bir durum olmazdı; öyle ki hayat, yaşanmaz hâle gelirdi. O hâlde nasıl davranacağını bilmek, bir insanlık vazifesidir diyebiliriz.

Nezaket kuralları, günlük hayatımızda yapmamız gereken davranışlardır. Bu kurallara, görgü kuralları da denir. Görgülü davranmak, toplumu güzelleştirir ve saygınlığı artırır. Büyüklerimiz genelde "Ahh! Bizim zamanımızda insanlar..." deyip sürekli eski zamanda insanların daha zarif, nazik, görgülü olduklarını anlatırlar. Demek ki bu konuda ciddi manada bir gerileme söz konusu. O hâlde bizden sonraki nesillere güzel bir toplum bırakmak için bu vazifeyi üstlenmeliyiz. Görgülü olmaya dikkat ettiğimiz kadar etrafımızda da insanları bu manada uyarmalı, çevremize örnek olmalıyız. Nezaket kurallarının neler olduğunu bir hatırlayalım isterseniz. Görgülü olmak demek, nezaket kurallarını iyi bilip uygulamak demektir. Hayvanlara, bitkilere ve cansız varlıklara da gerektiği şekilde nazik davranmak da görgü ve nezaket kuralları içindedir. Her şeyden önce, nerede ne yapılacağını inceliklerini bilmek ve ona göre davranmak önemlidir. Çevremizde büyüklerimize karşı saygılı olmak, sesimizi yükseltmeden konuşmak, toplu taşıma araçlarında yaşlılara yer vermek, evimize gelen misafiri güler yüzle karşılamak, ikram verirken nazik davranmak, evimizde rahat ve huzuru hissettirmek. Hasta olanları ziyaret etmeli, komşularımızın ve akrabalarımızın iyi

ve kötü günlerinde yanlarında olmaya özen göstermeliyiz. Okulumuzda öğretmenlerimize saygılı, arkadaşlarımıza da hoşgörülü davranmalıyız. Aksi takdirde beğenilmeyen, sevilmeyen bir kişi oluruz.

Görgü, kendi içine birçok konuyu da içine alıyor. Peygamberimiz'in hayatı bizlere bu konuda en güzel örnektir. O'nun hayatına baktığımızda zarafette de nezakette de zirve olduğunu görüyoruz.

Peygamberimiz, yahudi komşusunun çocuğu hastalandığında ziyaretine gitmiş; güler yüzü ve güzel şahsiyeti sayesinde hasta çocuğun

Müslüman olmasına vesile olmuştur.

Mescide küçük tuvaletini yapan bedeviye karşı nezaketle davranıp onu kibarca ikaz ediş, ashabına ve bize unutulmayan bir ders olmuştur. Hayvanlara karşı hâli de hep onları koruyup gözetmek olmuş, bir karınca yuvasının dağılmasına dahi izin vermemiştir. Kendi ihtiyacı olsa bile, bir şey istenildiğinde kimseyi geri çevirmemiştir.

Tebsümünü kimseden esirgememiştir. Öyle bir emniyeti, öyle dürüst, öyle yüksek bir karakteri vardır ki, O'na düşman olanlar bile O'nun hakkında kötü bir söz söyleyemezler.

Kötülüğe bile iyilikle karşılık verecek derecede

nezaket sahibi olan Efendimiz (s.a.v.), amcası Hz. Hamza'yı şehit düşüren Vahşi'yi bile affetmiştir. Nezaketin zirvesi Peygamberimiz, insanlara karşı muamelede bizlere hoşgörüyü öğütlemiştir. Bağırp çağırılmayı, kaba ve kırıcı konuşmayı, insanları aldatmayı, yalan söylemeyi, bencilliği, saygısızlığı bir mü'mine asla yakıştırmamıştır. Peygamberimiz'in hayatına dikkat ettiğimizde; ailesiyle, komşularıyla, akrabalarıyla, çocuklarla, hayvanlarla ve bitkilerle olan tüm ilişkilerine baktığımızda görgü kurallarını da öğrenmiş oluruz. O hâlde Müslüman olarak nezaketimiz, Peygamberimiz'in öğrettiklerini uygulamak, davranışlarını karakterimize yerleştirmek olmalı. Böylece bizler de geleceğin güzel toplumunun temelini atmış oluruz. Büyüklerimizin bize anlattığı gibi hayran olunacak bir nesli bizden sonrakilere miras bırakabiliriz.

ÖYLE BİR NEZAKET Kİ!

Hikâyeden önce

Aşağıdaki hikâyemizi okumadan önce öğrencilerinize, “görgülü olmak” ifadesinden ne anladıklarını sorabilirsiniz. Nezaket ne demektir? Bildiğiniz belli başlı görgü ve nezaket kuralları nelerdir? Nezaket kurallarını çiğneyen bir insan, nasıl karşılanır? Bu sorularınızın cevaplarını aldıktan sonra öğrencilerinizden hikâyeyi dikkatle takip etmelerini isteyiniz. Öğrencilerinizden dikkatlerini çeken en güzel nezaket ve görgü kuralının ne olduğunu söylemelerini isteyebilirsiniz.

Edep, görgü ve nezaket adına insanlık tarihinde sergilenen en güzel örneklerin kahramanları, hiç şüphe yok ki Müslümanlar’dır. Şimdi sizlere tarihimizde yaşanmış görgü ve nezakete dair birkaç misal sunmak istiyoruz.

İmam-ı Âzam lakabıyla tanınan Ebu Hanife Hazretleri, birtakım işlerini halletmek için bir gün çarşıya gider. Dükkânlar arasında ilerlerken karşıdan gelen bir adamın, kendisini görünce mahcubiyetle yüzünü yere eğerek yolunu değiştirdiğini fark eder. Adamın bu şekilde hareket etmesine bir anlam veremeyen İmam-ı Âzam Hazretleri, bu adamın garip tavırının sebebini çok merak eder. Adamı takip ederek ona yetişir ve onu durdurarak kendisine sorar:

- Beni gördüğünüzde neden yolunuzu değiştirdiniz? Mahcubiyetinizin sebebi nedir?

Bu sorularla karşılaşan adam, daha da utanır ve sıkılır. Ebu Hanife Hazretleri ise iyice meraklanır,

- “Neden benden bu şekilde utanıyorsunuz?” diyerek sorusunu tekrarlar.

Adam büyük bir mahcubiyet içerisinde şu cevabı verir:

- Efendim! Ben sizden bir zamanlar 10.000 akçe borç para almıştım. İşlerim beklediğim gibi gitmedi. Sizin bana vermiş olduğunuz süre üzerinden de çok uzun zaman geçti. Bir türlü parayı derleyip toplayıp size olan borcumu zamanında ödeyemedim. Şimdi sizinle karşı karşıya gelince çok utandım ve sizinle karşılaşmak istemedim. Çünkü size borcumu ödeyebilmem mümkün değil! Ne diyeceğimi bilemiyorum. Çok özür dilerim!

Adamın kendisinden kaçma sebebini öğrenen Ebu Hanife Hazretleri rahatlamış. Karşısındaki adamın mahcubiyetine üzülen İmam, onu hayretler içinde bırakan şu cevabı vermiş:

- “Süphanallah! Evladım, biz o parayı size hediye etmiştik. Bunca zamandır seni ödeme endişesi içinde bırakıp seni rahatsız ettiğimiz için kusurumuza bakma, olur mu? Hakkını helâl eder misin?”

Öğrencilerinize sorun

Karşısındaki borçlu insan utanç içinde kıvrılırken, “Ne yapar eder de borcumu öderim?” endişesiyle muzdaripken bütün alacağını bağışlamak, kolay bir davranış mıdır? Bütün alacağınızdan vazgeçtikten sonra bir de “Hakkını helâl et!” deyip özür dilemek... Ancak bu kadar nezaket ve zarafet sahibi insanlar “İmam” (önder, lider) olur, “Âzam” (en büyük insanlardan) olur.

Yakın tarihimizde yaşamış büyük bir Allah dostunun başından geçen güzel bir hadiseyi de bir başka güzel Hak dostu (Musa Topbaş Hoca Efendi) anlatıyor:

Bir hac mevsimiydi. Mekte-i Mükerreme’de Türkistanlı Abdüssettar Efendi’nin Ciyad semtindeki evindeydik. Bir öğle vakti Sami Efendi Hazretleri bizim bulunduğumuz odanın kapısına teşrif ettiler ve “Dışarıda birisinin yemeğe ihtiyacı var galiba!” diye buyurdular. Bendeniz hemen verilecek yemekleri hazırlayıp kapıya çıktığımda kimseyi göremedim. Beklemeyip gittiğini tahmin ederek geri döndüm. Sekiz on dakika geçmişti ki Efendi Hazretleri tekrar kapıda göründüler. “O muhtaç tekrar geldi, içeriye bakıyor!” buyurdular. Tekrar yemekleri alıp kapının önüne çıktığımda dilini dışarı çıkarıp içeriye bakan hayvancağızı; yani acıkmış köpeği gördüm. Hemen yemekleri olduğu gibi önüne boşalttım. Çok acıkmış olacak ki hepsini yiyiverdi.

Öğrencilerinize sorun

İşte büyüklerin nezaketi ve tevazusu böyle olur. Sami Efendi Hazretleri, kelbi; yani köpeği cins ismiyle çağırılmamış, kişi tabirini kullanmıştı. Hatta çok zaman hayvanlara bile “yaratık” yerine, “Allah’ın kulu” tabirini kullanırlardı. Hayvana dahi nezaketle hitap eden bir kişi, muhatabı olan bir insan için kırıcı, incitici bir söz söyler mi hiç?

Bir zarafet numunesi de Sami Efendi Hazretleri'yle aynı yolun yolcusu ve önderlerinden olan bir diğer Allah dostu, Tâhâ'l-Hakkârî Hazretleri'nin dergâhında yaşanır. Bir gece dergâhın kilerine bir hırsız girer. Kilerdeki en büyük un çuvalına göz koyan hırsız, çuvalı sırtlayıp götürmek ister; ama çuval o kadar büyük ve ağırdır ki kaldırmaya gücü yetmez. İçindeki unun bir kısmını boşaltıp tekrar kaldırmayı dener, yine kaldıramaz. Çuvaldaki undan biraz daha boşaltıp tekrar kaldırmaya çalıştığı sırada şeyh hazretleri kilere girer. Suçüstü yakalanan hırsız, hem çok korkar hem de duyduğu utançtan ve mahcubiyetten dolayı fare gibi saklanacak delik arar. Tâhâ'l-Hakkârî Hazretleri ise adam hakkında şöyle düşünür: "Bu garibin una çok ihtiyacı var anlaşılın. Yoksa neden böylesine bir suça teşebbüs etsin ki!" Sonra da adamın mahcubiyetini ve hırsızlığını bile fark etmemiş gibi yaparak çuvalı tutup adama der ki: "Dur evladım! Bu çuval çok ağır! Tek başına kaldıramazsın! Sırtına almanda ben sana yardım edeyim bekle! Sonra buradan bensiz çıkar da bizim dervişler seni görürse seni yanlış anlayabilirler. İstemedim de olsa sana belki zarar verirler. Onun için gel de birlikte çıkalım kilerden." Çuvalı delikanlının sırtına yükleyen Şeyh Efendi Hazretleri onu dergâhın kapısından hayır dualarla uğurlar. Delikanlı dergâhtan çıkarken de Tâhâ'l-Hakkârî Hazretleri şunu ilave eder:

"Bundan sonra yine bir ihtiyacın olursa kilere değil, doğrudan bize gel! Olur mu evladım?"

BITTİ

Öğrencilerinize anlatın

Bir kimsenin ayıbını, hatasını yüzüne vurup onu mahcup etmemek, incitmek de büyük bir nezaket ve görgü kuralıdır. Burada Şeyh Hazretleri istese suçüstü yakaladığı hırsız, dergâhtaki adamlarına yakalattırır ve cezalandırabilirdi. Fakat eline ne geçirdi? Tâhâ'l-Hakkârî Hazretleri burada büyük bir nezaketle ihtiyacından dolayı yanlış bir iş yapan kişiyi incitmemiş, onun gönlünü alarak son derece zarif bir muamelede bulunmuştur. Bu güzel davranış karşısında hırsız da hatasından tövbe ederek şeyh hazretlerine talebe olmuştur.

Hikâyeden sonra

Anlatılan bu kissalardan sonra öğrencilerinizle birlikte belli başlı görgü kurallarına dair bir davranış listesi hazırlayabilirsiniz. Öğrencilerinizden bundan sonraki buluşmalarınızda ve özellikle günlük hayatınızda bu listedeki davranışlara uygun hareket etmelerini isteyebilirsiniz.

Tarihten Bir Hikâye

Mecburi Durak

Büyük edebiyatçılarımızdan Abdülhak Şinasi Hisar'ın artık yaşlandığı zamanlardır. O zamanlar tramvaylar için iki çeşit durak vardır: Birincisi kesinlikle durup yolcu almaları ve indirmeleri gereken "mecburi durak"lardır. Diğeri ise şoförün ve yolcunun isteğine göre durabileceği "ihtiyari durak"lardır.

Bir gün büyük şâirimiz tramvaya biner. Çok yorgundur ve elinde de pazardan aldığı eşyalar vardır. Tramvaydan ineceği mecburi durak evine uzaktır. Bu sebeple evinin en yakınındaki "ihtiyari durak"ta inmek ister. İhtiyari durağa geldiğinde sürücünden (vatmandan) rica eder; fakat sürücü durmaz. Bu duruma çok üzülen şâir-i âzam, sadece sitem eder:

- Ne olurdu evladım, duruverseydiniz! Hem ihtiyari duraktı, durabilirdiniz.

Sürücü hiç oralı bile olmaz. Ama aradan çok kısa bir süre geçince tramvayı durduran sürücü, "şâir-i âzam"a dönüp tebessüm eder ve son derece büyük bir hürmetle der ki:

- Efendim! Az önce durup inmek istediğiniz yer, evet ihtiyari duraktı. Fakat şimdi durduğumuz yer ise, şâir-i âzam Abdülhak Şinâsi Hisar'ın evinin önüdür ve mecburi duraktır. Şimdi inebilirsiniz efendim!

Sürücünün bu nezaket ve zarafet dolu tavrına teşekkürlerle karşılık veren yaşlı şâir, daha fazla yorulmadan huzur içinde yuvasına gider.

ULU HAKAN, YÜCE SULTAN: II. ABDÜLHAMİT HAN

Arkadaşlar! Şanlı tarihimize dönüp baktığımızda birçok zeki ve yetenekli liderlerin yetiştiğini görürüz. Osmanlı Devleti bu "deha" niteliğindeki liderler tarafından uzun süre yönetilmiştir. İşte Ulu Hakan Sultan İkinci Abdülhamit Han da bu liderlerden biridir.

Sultan İkinci Abdülhamit Han, otuz dördüncü Osmanlı padişahıdır. Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan itibaren gelen en başarılı padişahlardan birisidir. Sabırla ve zekâsıyla, en zor şartlarda devleti otuz üç yıl toprak kayıplarından koruyarak idare etmiştir.

Sultan Abdülhamit Han, çok kuvvetli bir hafızaya sahipti. Anlatıldığına göre bir defa gördüğü veya sesini işittiği kimseyi bir daha asla unutmazdı. Kuvvetli hafızası insanları hayrette bırakacak derecedeydi.

Abdülhamit Han; çok büyük hayâlleri, projeleri olan bir padişahı. Osmanlı Devleti'ni tekrar eski ihtişamlı dönemlerine kavuşturmayı düşünüyordu. Bu amaçla küçüklüğünden itibaren çok iyi bir eğitim alarak kendisini yetiştirmiştir.

Sultan Abdülhamit Han, oldukça nazik ve kibar bir insandı. Kimseyi "sen" diye çağırmadığı gibi hizmetçilerine dahi "getir, götür" şeklinde emir vermezdi. Herkese karşı çok şefkatliydi. Herkesin gönlünü almasını bilirdi. Devamlı halkıyla birlikte olur, onların sıkıntılarını ve derterini dinlerdi. Kendisinden yardım talep edenlerin ihtiyaçlarıyla bizzat kendisi ilgilenirdi. Milletini çok severdi. Her ne sebepten olursa olsun, herhangi birine zarar gelmesine asla gönlü razı olmazdı. Vatanın ve milletin selameti için gece gündüz çalışır, uykusuz kalır, gerektiğinde hayatını bile feda ederdi.

Arkadaşlar! Bu büyük padişahımızın oldukça huzurlu bir aile hayatı vardı. Hem padişah hem de örnek bir aile babasıydı. Çocuklarını çok sever, onlara baba şefkatini göstermeyi ihmal etmezdi. Ayrıca

onların terbiyesi ve eğitimi hususunda çok gayret sarf ederdi. Çocuklarını okutmak için özel hocalar tutar ve onların eğitiminde titiz davranırdı.

Abdülhamit Han'ın en büyük özelliklerinden biri de güzel giyinmesiydi. İnsanların karşısına her zaman temiz ve ütülü kıyafetlerle çıkardı. Genellikle beyaz gömlek ve ceket giyer, ceketinin düğmeleri ilikli olurdu.

Çok cömert bir insandı; ama asla israftan hoşlanmazdı. Alışveriş yaparken çok aşırıya kaçmaz, ucuzu varken pahalısından almazdı. Mal israfı yapmadığı gibi zaman israfından da kaçınırdı. Zamanını çok iyi değerlendirmeye gayret eder, her şeyi bir plan ve program dâhilinde yapardı.

Abdülhamit Han'ın örnek alınacak bir başka özelliği de son derece düzenli bir hayat yaşamasıdır. Erken yatıp Güneş doğmadan kalkar, her zaman âdeti olduğu üzere banyosunu yapardı. Sonra sabah namazını kılarak dualar

okurdu. Kahvaltısını çok hafif yaptıktan sonra kahvesini içer ve çalışmaya başlardı. Günde yaklaşık 15-16 saat çalışırdı.

Sultan İkinci Abdülhamit Han; Yüce Allah'a gönülden bağlı, son derece dindar, büyük bir Müslüman'dı. Beş vakit namazını düzenli olarak kılar, daima Kur'an-ı Kerim okurdu. Abdestsiz yere basmazdı. Alçakgönüllüydü. Kendini başkalarından üstün görmez, kibirlenenleri de hiç sevmezdi.

Ulu hakan Sultan Abdülhamit Han, 633 yıllık Osmanlı devletinin en özel padişahlarından biriydi. Yorgun ve yoğun geçen 77 yıllık bir ömürden sonra vefat etti. Kabri, İstanbul Eminönü'ndedir.

Allah (c.c.), onun gibi devlet büyüklerimizden razı ve memnun olsun. **Âmin!**

PEYGAMBERİMİZ'İN (S.A.V.) GÖRGÜSÜ

Bir adam Peygamberimiz'e (sallallahu aleyhi ve sellem) gelerek,

– Ben açım, dedi.

Allah'ın Resulü, hanımlarından birine haber göndererek yiyecek bir şeyler istedi. O da,

– Seni peygamber olarak gönderen Allah'a yemin ederim ki, evde sudan başka bir şey yok, dedi.

Efendimiz bu sefer diğer bir hanımından yiyecek bir şey istedi. O da aynı cevabı verdi. Daha sonra Resul-i Ekrem, öteki hanımlarından da aynı cevabı alınca ashabına dönerek,

– “Bu gece, bu şahsı kim misafir etmek ister?” diye sordu.

Ensar'dan Ebu Talha (r.a.),

– Ben misafir ederim ya Resulallah, diyerek o yoksulu alıp evine götürdü.

Eve varınca hanımına,

– Resulullah (sallallahu aleyhi ve sellem)'in misafirini ağırlayalım, dedi. Sonra,

– Evde yiyecek bir şey var mı, diye sordu.

Hanımları,

– Hayır, sadece çocuklarımızın yiyeceği kadar bir şey var, dedi.

Sahabi,

– Öyleyse çocukları oyalayın. Sofraya gelmek isterlerse onları uyut. Misafirimiz içeri girince de kandili bir bahaneyle söndür. Sofrada biz de yiyormuş gibi yapalım, dedi.

Sofraya oturdular. Misafir karnını doyurdu, onlar da aç olarak yattılar. Sabahleyin Ebu Talha, Peygamber Efendimiz'in yanına gitti. Onu gören Allah Resulü,

– Bu gece misafirinize yaptıklarınızdan yüce Allah razı oldu, buyurdu.

Allah'ın rızasını kazanmak için birbirleri ile yarışan ashab-ı kiram, sahip oldukları o yüce ahlâka Peygamberimiz (s.a.v.) ile kavuşmuşlardı. O'nun hoşnut olmayacağı bir şekilde davranmaktan Allah'a sığınlardı. Bizler de aynı şekilde davranmalı ve insanlara muamelede bulunurken “Allah Resulü, beni bunu yaparken görse hoşnut olur muydu?” diye düşünmeliyiz.

BITTİ

Edepli İnsan Ol Ki...

Edepli İnsan ol ki Sen göçersen Edep kalır
İnsan ol ki Nesline bir Dağ gibi Şan kalır
Sen göçersen Dağ gibi Çınar gibi Adın kalır
Edep kalır Şan kalır Adın kalır Tohum kalır
Abdul Kâdir BİBER

Sıra Sende!

- Edepli olmanın, görgülü olmanın insana ne kazandıracığını şiirden hareketle yazınız/söyleyiniz.
- "At ölür, meydan kalır; yiğit ölür, şan kalır." sözüyle şiir arasında bir bağlantı var mıdır?
- "Edep, şan, dağ, ad, tohum, çınar" kelimeleriyle bir hikâye ya da masal yazınız/anlatınız.

Eğlence

Verim

Sınıfça çiftliğe gitmişlerdi. Orada dolaşırken ukalâ bir öğrenci, meyve bahçesinde çalışan çiftçiye,

- Ne kadar eski usülle çalışıyorsunuz!
Eğer böyle çalışmaya devam ederseniz ürün veriminiz çok düşük olur. Örneğin bu ağaçtan yılda on kilo bile elma alamazsınız, demişti.

- Haklısın evladım, diye onayladı çiftçi.
Elbette on kilo elma alamayız; çünkü o bir armut ağacı.

Baharı haber verir, bülbüle neşe verir, renk renk elbise giyer, bahçelere şan verir.

(Gül)

Kolu var, eli yok; karnı yarık, karnı yok. (Ceket)

HANGİSİ DAHA DOĞRU?

Bu çalışmanın gâyesi, öğrencilerinizin bazı durumlar karşısında ne yapıp ne yapmamaları gerektiğini görmeleridir. Yapılması gerekenler ile görgü arasındaki ilişkiyi görmeleri ve ne kadar zor olsa da bazı davranışları yapmak için gereken sabrı görmeleri hedeflenmektedir.

Aşağıdaki uygulama formunu öğrencilerinize dağıtın. Bahsi geçen durumlara karşı uygun olan davranışın ne olması gerektiğini yazmalarını isteyin. Uygun olan davranışın bir görgü kuralı olduğunu hatırlatın. Aslında inandığımız ve içten gelerek yaptığımız birçok davranışın görgü kurallarıyla ilgili olduğunu açıklayabilirsiniz. Çalışmadan sonra görgü kuralları konusunda örnekler isteyebilirsiniz.

HANGİSİ DAHA DOĞRU?

Aşağıdaki durumlar karşısında en uygun davranış sizce ne olabilir?

1. Okulda merdivenlerden inerken birine çarpıyorsunuz. Özür diliyorsunuz, fakat çarptığınız kişi yine de size bağıyor. Öfkeleniyorsunuz. Bu durumda ne yapmanız daha uygun olur?

.....
.....
.....

2. Otobüste sizden biraz uzakta bir yaşlıyı ayakta dururken fark ediyorsunuz. Otobüste başka gençler olduğu hâlde ayağa kalkmadıklarını gözlemliyorsunuz. Ne yapmanız daha uygun olur?

.....
.....
.....

3. Büyüklerinizle bir yemektesiniz. Sofrada belki de en aç kişinin siz olduğunu düşünüyorsunuz. Hemen önünüzde duran köfteler sıcacık size bakıyor. Küçük kardeşiniz yemeye başlamış bile; ama ailenin en büyüğü daha sofraya gelmemiş. Hangi davranış daha doğru olurdu?

.....
.....
.....

4. Bir arkadaş toplantısında. Arkadaşlarınızdan biri kalbinizi kırdı. Eğer karşılık verirsiniz ortamdaki herkesin morali bozulabilir. Hangi davranış daha doğru olurdu?

.....
.....
.....

5. Arkadaşınız evinize geldi. Yüksek sesle müzik dinlemeye başladı. Bu durumda alt komşunuz rahatsız olabilir; ama müziğin sesini kısması gerektiğini söylediğiniz de arkadaşınız üzülebilir. Hangi davranış daha doğru olurdu?

.....
.....
.....